

тонирано кладенче. Околните жители, дори от 10 километра, всеки ден пристигат със сждове и гребат минералната вода, която, според някои разкази се показала твърде лъковита.

Проломът, покрай неустойчивостта на пжтя, имал и друга причина за лоша слава. Въ него се извършвали чести обири. Според това, проходът бил винаги пазен от две стражарници — едната до манастира и мѣстността „Бъзовото“, а втората, наречена „Градище“ или по турски Кулата, по-горе от Митхадова мостъ, гдето днес е Кантона. На това мѣсто, както въ турско време, така и днес има голѣма почивна станция и за нощуване въ сигурни сгради, нѣкога добре вардени от привилегировани раи.

Долната вардачница надъ манастира била напустната и съборена отъ незапомнени времена.

Предание има, че отъ стражарницата (Градището) е произлѣзълъ нѣкакъвъ старъ манастиръ „Св. Троица“. Но той не можалъ да закрепне поради лошото мѣсто. Монаси отъ него и юнаци отъ кулата се съгласили да прехвърлятъ черковището и стражарницата долу до голѣмия водопадъ, при изхода на р. Дрѣнта. Съ течение на времето благочестиви люде, монаси и главатари отъ вардачницитѣ издигнали на сждото мѣсто голѣмъ манастиръ „Св. Никола“.

Първитѣ задачи на манастира „Св. Никола“ били две: да пази устието на рѣката и да изпълнява просвѣтна и въроизповѣдна служба за околното християнско население. Мѣстото позволява това. Освенъ манастирскитѣ стаи въ единъ жгълъ на сградата е построена бойница за стражата. А и днешната нова сграда въ долния си катъ има дебелъ каменъ зидъ, въ който нѣма прозорци, а бойни мазгали. Надъ този якъ етажъ сж поставени манастирскитѣ удобни стаи за гоститѣ и килии за монаситѣ. Ето защо днесъ откъмъ рѣката манастирътъ изглежда на замъкъ. Такъвъ той ще да е билъ и въ старо време, само че постройкитѣ били по-малки и по-слаби. Вардачитѣ на прохода били и богомолци въ манастира. Така вардачницата отъ вѣрски и спасителенъ домъ се преобърнала въ света обителъ, когато монашескиятъ елементъ отъ Елена и колибитѣ се заселилъ въ него.

Еленскиятъ пжтъ презъ пролома за Търново е най-късиятъ и по тази причина той билъ винаги оживенъ отъ пжтници, пазаргати и търговци.

Отъ горното следва, че пазачитѣ на пролома, мѣстнитѣ християни, тѣхнитѣ приятели и вѣрващитѣ братя, преустроили вардачницата въ голѣмо религиозно общежитие и осигурили издръжката му съ сигурно стопанство.

Отъ историята на манастира се учимъ, че много отъ набожнитѣ братя и иноци сж били или лично вардачи по ку-